

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemai ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojska.

Priprave za odločilne bitve na rusko-slavjanskem bojišču, kjer se bode glavno delo osvobodjenja južnega Slavjanstva godilo, trajajo res bolj dolgo, nego povsod drugod v zadnjih evropskih vojskah. To prinašajo narurne težave soboj in elementarni velikanski zadržki. Vendar sedaj se sme vsak čas pričakovati velik začetek, zlasti zdaj, ko sam car pride k vojski.

Tudi iz Azije nij jasnih poročil. Težave napredovanja so za Ruse in Turke tam isto tako ogromne in za evropske razmere nerazumljive. Iz samih turških poročil je razvidno, da Rusi vedno prodirajo, če prav se je Turkom okolo Suhuma posretilo, mnogo Čerkesov izbarkati in upor v Kavkazu proti Rusom užgati.

Iz Carigrada se 28. t. m. razglasa smešen telegram: „Vojni minister je zvedel od kajmakama iz Livane, da je ta od necega Čerkesa izvedel, da so turške vojske pod Musopašo Ardahan zopet zasele.“ — Čudno, da turški minister uže od kake stare babe beračice ne izveda vojnih poročil, če uže po svetu poroča, kaj je izvedel „od necega Čerkesa.“

O deželni volitvah

piše „Slov.“ v zadnjem listu tako-le:

Nasprotniki naši bodo gotovo vedno na straži čakali in k volitvam hiteli, naj jim povelje za to dojde o poludne ali o polnoči. Enako budeči morajo biti tudi naši ljudje, zlasti kar se tiče prvotnih volitev pri kmečkih srenjah. Nihče naj se ne izgovarja, „bodo uže brez mene opravili.“ Res bodo brez njega opravili, pa kako! Da se tedaj pri splošnih volitvah ne bomo kesali, da je zmagal nemčurski kandi-

dat, pazite, možje, da se vsi volilci zapišejo v volilni imenik, in se volitve res tudi vdeležijo, če bi morda tudi še le po noči zvedeli, da se imajo uže drugi dan vršiti volitve. Naši nasprotniki so pretekani, pokažimo jim, da tudi mi nijsmo brezskrbni in zaspani. V izgled naj nam bojo vrli Tirolci. V spodbudo naj nam bodo hudi nasledki, ki bi za nas nastopili, če pri sedanjih volitvah propademo. Nemško-liberalna stranka, katere drzovitost uže sedaj komaj prenašamo, postala bi še predrznejša in bi z enim mahljejem podrla vse, kar smo s truda-polnim delovanjem dosegli v tolikih letih.

Deželni odbor in ž njim vse srenjske, šolske in druge važne zadeve bi najmanj za 6 let nasprotnikom prišle v roke in veliko težje bi bilo jih jim potem zopet iztrgati iz rok, kakor jih pa sedaj pred njimi obvarovati.

Naši nasprotniki se zlasti zanašajo na našo neslogo. Njih organ, „Laib. Tagblatt“, je v zadnjem času z nekako radostjo pobiral in priobčeval vse dogodke, ki so se mu zdeli pripravi ljudem pokazati, da v narodnem taboru vlada nesloga. Kdor naše liste marljivo prebira, dobro vé, da tiste nesloge, ki se je pred nekimi leti skušala vrniti med narodnjake, sedaj več nij med nami, in da smo v bistvenih rečeh zopet edini. Pa tudi naši nasprotniki naj to zvedo ter vidijo, da narodni volilci še nikdar tako edini in složni nijso šli v volilni boj, kakor ravno sedaj, in da javnemu in splošnemu blagru naroda z veseljem vsakdo žrtvuje lastne in posebne koristi. Vidijo naj, da se Slovenci zavedamo svojih pravic in svojih moči, da nas nobene še tako sladke obljube ne morejo preslepiti, no-

beno žuganje ne ostrašiti, ampak da nas vse navdaja le ena misel, ena želja: „Ne vdajmo se!“

Vojna moč turške države.

IV.

Turčija je svojo vojsko l. 1869. na novo preuredila. Vsa organizacija se je imela polagoma od leta do leta vršiti ter l. 1878 dovršena biti. Iz tega se vidi, da je sedanja ruska vojna za Turčijo jedno leto prerano prišla, ker sedaj še nema svoje vojske organizovane. Po tej organizaciji ima Turčija v miru 150.000 redne vojske oborožene. Kedar bi nastali notranji nemiri, bi imela Turčija 220.000 mož v orožju. A kedar bi državi pretel vnjanji sovražnik, tedaj bi poklicala 400.000 v vojsko in sicer 250.000 mož na evropsko, 150.000 mož na azijsko bojišče. Ako bi bila Turčija prijeta od več strani, bi postavila 700.000 mož na noge in še le l. 1878. bi mogla (pa samo tedaj, če zbere vse svoje vojne moči) sklicati 780.000 vojakov pod svoje zastave. Se ve, da ti vojaci stoje vsi samo — na papirju. Vse njene sedanje vojne moči pa, kakor smo uže omenili, nikakor ne znašajo celih 460.000 mož.

Turška redna vojska se deli v stalno vojsko — (nizam) in v rezervo. Prva rezerva se imenuje ihtjat, druga redif, tretja hijade. Neredna vojska je tako imenovana črna vojska.

Vsa vojska se deli dalje v 6 korov, ki imajo svoje stolice v Carigradu, Šumli, Monastiru, Erzerumu, Damasku in Bagdadu; zadnja leta so ustanovili še 7. kor v turške Arabiji. Vsak kor obseza v mirnih časih 6—7 polkov pešcev, 6—7 bataljonov lovcev, 4 polke konjice in 1 topničarski polk. V vojnih časih se

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Drugi del.

Dvanajsto poglavje.

(Dalje.)

Ko prišla, glej! v svetlobe krilo vila
Ogrnjena nebeška je, megle,
Ki mi oči mračile, razsvetlila, —
Se vera je glasilo nje ime.
Nebeško kazen je odobrovala,
Velega šibo poljubiti mi,
Za srce to uporno uk dajala
Do svojega Boga udanosti.

„Jerica! jaz sem bila mlajša od tebe,“ začela je Emilija, „ko je prišla moja izkušnja, in težko sem bila v kakem oziru taka, kot sem bila, odkar si ti me izpoznala. Morebiti veš, da mi je umrla mati, ko sem bila še premlada, da bi se nje mogla spominjati; a

kmalu se je oženil oče z nova; in ta mačoha, katere se spominjam še zmerom s toliko ljubeznijo, kot bi bila moja prava mati, me je ljubila in za me skrbela, tako da mi je izgubo popolnoma nadomestila. Spominjam se nje le še, kaka je bila proti koncu svojega življenja, — nežna, vitka, slabotna gospa, kaj ljubeznjivega, a otožnega lica. Bila je vdova, ko jo je vzel oče, ter je imela sina, ki je bil precej moj edini tovariš in vdeležnik vsega mojega mladinskega veselja. Rekla si mi pred mnogimi leti, da si ne morem misliti, kako si ljubila Viljema, in jaz sem ti onkrat uže hotela povedati del svojega mladinskega življenja; ker hotela sem te prepričati, da me je lahko učila lastna izkušnja razumeti tako ljubezen. A premagala sem se, ker ti si bila onkrat še premlada, da bi te obtežila s tako žalostno dogodbo, in molčala sem. Kako drag mi je bil moj mladi tovariš, popisati ti ne morejo besede. V najinem položaji sva uplivala drug na drugega tako, da

se je iz tega izcimila mejsebojna nagnjenost, kajti če prav je bil samostalnega duha, trde in določene volje in sem se jaz zmerom udajala gospodstvu, ki nikdar nij težilo moje kaj ubogljive narave, vendar se je v nekem oziru nadejal mladi tovariš zmerom moje pomoči in podpore. Morala sem posredovati mej njim in svojim očetom, ker mati njegova je pač oboževala dečka, a oče moj je zmirom ravnal ž njim mrzlo in nezaupljivo. Oče nij znal ceniti mnogih njegovih plemenitih lastnosti, ampak videlo se je, da ga je vedno gledal z očmi nezaučnosti in nevolje. Milim mojim pogledom in besedam pa se je vedno rad udajal in vsa moja izgovornost je vselej služila tovarišu, kadar je hotel kako dobroto izprositi ali pa kako napako opravičiti.

„Da je osornost mojega očeta proti mlademu tovarišu močno vzrevala nesrečo najine matere, ne dvomim nikakor. Še prav dobro se spominjam, kako skrbno je skušala zakriti njegove napake in prestopke; spominjam se

ravno še jedenkrat toliko korov pod zastave zbere. A pomniti je, da turški polki, bataljoni itd. niso nikoli tako močni kakor naši ali pa ruski. V vojnih časih šteje turški polk 2536 mož in 96 konj, lovski bataljon 831 mož, kompanija 102 moža; pri konjici šteje polk 914 mož in 856 konj; topničarski polk šteje po 15 baterij.

Najboljši turški vojaki so zaptije, pešci in konjiki. V mirnih časih opravljajo tista opravila, kakor pri nas žandarmi, skrbé za javno varnost ter spremljajo posebno tuje popotnike, ki hodijo po turških deželah. V vojnih časih se zbero v večje čete, in ker so večjidel omikanejši nego drugi vojaki, ker so jim kraji, potje in steze dobro znani, so ostalej vojski v veliko podporo. Vendar njihovo število znaša komaj kakih 14.000 mož. — Pešci so oblečeni vsi v narodno obleko ter nosijo rudeče fese, oboroženi so z ostrogušami po Martinijevej sistemi ter imajo ravne bajonete. Vsak polk ima po dve zastavi, zeleno (črno) prorokovo za posebne svečanosti, in rudečo z belim polumesecem in belo zvezdo za vojno. Lovci nosijo rudeče fese, sivo, zeleno obrobjeno obleko; orožje imajo kakor navadni pešci, a poleg tega ima še vsak bataljon po dva gorska topa, katera mezgi na hrbtu za njim nosijo.

Konjica je vsa lahka, teške konjice Turki nemajo. Konjiki jezdijo male, a trdne žrebce orijentalških plemen; pri vsakem polku sta dva eskadrona oborožena s sabljami in kratkimi ostrogušami, ostali z dolgim kopjem. Čerkezi imajo krive sablje, dolge puške in meče.

Najinteligentnejši in najbolj izurjeni vojaki turški so topničarji. Vsak polk ima jedno baterijo mitreljez, jedno gorsko baterijo, 8 baterij s topovi, ki imajo po 9 centimetrov in 4 baterije s topovi, ki imajo po 10 centimetrov v premeru, potem eno rezervno baterijo. Število vseh topov turške vojske znaša okolo 1000 in še vedno se novi kupujejo in lijo. Vsi topovi so iz Krupove tovarne, vozijo jih mali, a krepki konji. Po tvrdnjavah, se ve da, je mnogo starih, zanemarjenih, komaj rabljivih topov poleg izvrstnega novega materiala.

Najhuje zanemarjen je tehnični oddelek turške vojske; o generalnem štabu se ne sliši mnogo, pijonirjev, sapérjev nij skoro nič in še ti, kar jih je, so slabo izurjeni; tudi za vodne

prehode in mostove Turki nemajo dovoljnega materiala.

Kar se tiče neredne ali črne vojske, je večji del vse pretirano, kar se o njej pripoveduje. Neredna vojska se sestavlja iz dveh delov, iz potrjenih vojakov in iz prostovoljcev. Potrjeni vojaki so tako zvaní bašibozuki (t. j. besni) slabo oboroženi, a še slabše disciplinirani vojaki, pešci in konjiki. V obče so ti vojaki sama sodrga, ki živi največ od ropa in pomora; utegne jih kacic 30—40 000 biti. Prostovoljci se ne smejo z baši-bozuki zamenjavati; ti so samo konjiki, večjidel Arabci, ki se nadevajo z različnimi imeni „Beduini“, „spahije“ itd. in ki pod svojimi gospodarji — begi — služijo. Prostovoljci so dobro disciplinirani, se izvrstno bijejo ter sploh rednej vojski prav veliko pomorejo. Turčija jih more k večjemu 70.000 nabrati.

A. K.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. maja.

Češke novine zdaj bolj nego kedaj naglašajo narodno stališče in odbijajo one misli, ki pravijo, da se to narodno naše stališče ne sklada z verskim. Naglašajo, da pri nas Slovanih je narodnost prva briga in v največje nevarnosti.

Dalmatinski namestnik potuje zopet po južnej Dalmaciji in ogleduje garnizije ter tvrdnjavice.

Vnaseje države.

Iz Carigrada se poroča, da je „zbornica“ pozvala ministre, naj pred njo pridejo in se posvetujejo, kaj je storiti v zdanjih stiskah.

Francoski maršal Mak-Mahon zdaj uže sam izprevida, da se je vendar le več kot prenaglil, ko je republikansko večino tako v celo butnil in njeno ministerstvo razpodel. On vidi, da ga ne le omikani del Francoske, temuč tudi vnanji svet sumljivo gleda. Za to ponavlja izpovedovati, da je miroljuben.

V Španiji še nij miru. Iz Madrida poroča oficijalni telegram, da so se v Pampeconi in San Sebastijanu posebne vojaške priprave naredile, ker se je bati republikanskih uporov.

Dopisi.

Iz Gorice 26. maja [Izv. dopis.] Oprostite, da sem se zakasnil se svojimi poročili iz lepe Gorice! Prazniki so bili in kdor

le more porabi prosti čas ter obišče svoje znance in prijatelje in tako je bilo z vašim dopisnikom. Zopet moram začeti z vremenom, videč, da vasje, oziroma „Sl. N.“ g. drž pravdnik denes zopet zagrabil in oropal mene in mnogo čitateljev pokosilnega konfekta. Torej vreme je pri nas prav za prav aprilovo, dež, grom, toča se vedno vrsti. Goričanje se šalijo, da je tega kriv tukajšnji pivar g. Rosenberger. On namreč uže od 26. aprila sem naznanja z velikimi plakati, da bode denes odprl svoj vrt z godbo in pošteno postrežbo, a do denes mu se še nij izpolnila njegova niti občinstva želja. Ravno tako je bilo minole praznike, akopram je nenavadno naznanil zjutranji koncert. Godci so došli, a dež jih je zapodil.

Še vedno se vozi skozi Gorico mnogo romarjev v Rim. Tu zapaziš ljudstvo različnih kristjanskih narodov in mej njimi videl sem i mnogo naših bratov Hrvatov, večinoma v narodnej obliki. Če je res, kar včerajšna „Soča“ poroča, da bodo razložili papežu tužno stanje naših slovanskih bratov po krstu in krvi, ki zdihujejo pod turškim jarmom — vsled zadnjega govora pape proti Rusom — naj si bodo svesti, da izrazijo željo vseh poštenih avstrijskih Slovanov. Le turškim Magjarom pa žalibog našim zaslepljenim nemčurjem ne bode po volji, oni bi naj rajši videli, da bi se i z nami, namreč Avstriji zve-tim Slovanom enako ravnalo. Zatajiti moram svoj daljni srčni gnjev, ker le misli in želje so pri nas proste, drugo nam konfiscirajo — če je še bolj pošteno.

Torej vendar je tudi od zgoraj privoljeno, da bode tajnikoval pri goriškem magistratu znani Favetti. Pravijo, da je prisegel pokorščino našej vladi in postal popolnem avstrijskega mnenja. No, nam goriškim Slovanom je vse eno, mož nam ne more niti koristiti niti škodovati.

Tudi je goriški magistrat te dni razglasil da so na Goriškem namreč v Podgori in Mirnem vinske fabrike ter svari ljudstvo, naj ne kupuje onih vin, ker so v njih kemične zdravju zelo nevarne snovi. Kakor je govorica se bode proti fabrikantom nepošteno božje kapljice strogo postopalo in jih obrt, — kar je prav nujno in željno — vstavil.

V Gorici je bil letos birman neki žandarmerijski voditelj, star 30 let. Ali mu je g.

še, kako pogostoma me je učila, kako naj pridobim očeta, ki je zarad mene često prizanesel dečku. Ta je bil drznega, čudovitega in samostalnega značaja ter je bil v neprestanem razporu z možem, čegar ostrost, kadar je bila izbujena njegova nevolja, presoditi si sama imela priliko. Mačoha je bila kot udova posebno revna, in njen otrok, ki nij podedoval ničesar, kar bi bil imenoval svojo last, je bil popolnoma odvisen od milosti mojega očeta. To je provzročevalo neprestano poniževanje in nejevoljnost ponosnemu dečku, kajti uže takrat je bil jako ponosen; in čestokrat sem videla, da je razdražen in razžaljen sprejemal dobrote, o katerih je dobro vedel, da niso prihajale iz ljubeznjive očetovske roke; oče moj pa nij razumel tega čutstva ter ga je po svojih mislih dolžil velike nevhvaležnosti.

„Dokler je živela najina mati, živeli smo primerno složni. A nazadnje, ko sem imela ravno šestnajst let, je nenadoma zbolela ter umrla. Še prav dobro se pominjam, kako

me je zadnjo noč svojega življenja poklicala k postelji ter rekla slovesno: „Emilija! prošnja, molitev moja na smrtni postelji je ta: bodi angelj varuh mojemu dečku!“ — „Bog mi odpusti,“ vskliknila je sedaj jokajoča slepa devojka, „če nijsem izpolnila njenega zaupanja.“

„On, o katerem ti pripovedujem (kajti Emilija se je skrbno ogibala, imenovati ga po imenu), je imel takrat osemnajst let. Pred kratkim je postal trgovski pomočnik pri mojem očetu in sicer močno zoper svojo voljo, kajti prerad bi bil obiskaval vseučilišče; a oče je odločil drugače in jaz pa mati sve ga pregovorile, da se je udal. Smrt mačoha je nategnila vez mej njenim sinom in menoj močneje nego poprej. Ostal je v našej družini in midva sva skup preživela ves čas, kolikor mu ga je le ostajalo od opravil; oče je bil mnogo z doma, in če je bil doma, zaklepal se je navadno v svojo čitalnico, ter jo prepuščal nama, kako naj se kratkočasiva mej soboj. Hodila sem oni čas še v šolo, rada sem čitala, ter

sem bila kaj pridna. Kolikorkrat si ti govorila, kako ti je Viljem pomagal pri tvojih nalogah, spominjala sem se onega časa, ko me je enako podpiral moj mladi tovariš in prijatelj, ki je bil vedno pripravljen napenjati za me glavo in roko! A srečna nijsva bila zmirom. Često je bil oče ostrega obraza, katerega sem se najbolj bala; razdraženo in jezno lice njegovega pasinka pa je očitno kazalo, da je vihral kak vihar, prej ko ne v opravnici, o katerem nijsem vedela ničesar in še le po poznejšem tvarjenji nekoliko izvela. Moje posredovanje se je prenehalo vsled neskrižnosti, ki so izvirale navadno iz tega, da je mladi neizkušeni pomočnik ali zares ali le na videz zanemaril kako kupčijsko opravilo; in ravno takih napak nij mogel nikakor potrpeti in pregledati moj oče, ki je ves le kupec in natančni preračunjevalec, brezskrbni pregrešnik pa je bil kaj malo obrten, ter se je izvenredno rad pregrešal v takih opravilih. Tako je šlo šest mesecev; kar se je hipoma pokazalo, da mu je kdo kaj na skrivem pošepetal

nunec (boter) tudi na vrvcu kolačev kupil, kakor je na Goriškem navada, ne vem, smelo pa rečem, da ga je raji povabil na par litrov našega izvrstnega Dorenberčana; gotovo mu je bilo povoljnejši, nego pa „kolači.“

Iz savinjske doline 27. maja [Izv. dop.] Savinjsko učiteljsko društvo je imelo v kratkem že dve zborovanji in sicer 3. aprila t. l. v Brašlovčah in 22. maja v št. Pavlu pri Prebolbu. Pri prvem zborovanji se je mej drugim živahno pretresaval učni red, četrtek na jednorazrednicah kot prost dan odločil in petičija na deželni zbor v Gradci sklenola, naj bi se pravica imenovanja učiteljev okr. šolsk. svetu ne odvzela (kar je bilo, kakor znano, brezvspešno.) Sprejel se je tudi g. Vidičev predlog, da bi savinjsko učiteljsko društvo g. poslanca dr. Vošnjaka prosilo, naj bi se potegnil v deželnem zboru za to, da bi se plače učiteljic ženskih ročnih del sistemizirale.

V št. Pavlu, kjer je imelo društvo v šolskem poslopi svoj občni zbor, pa smo mnogo učiteljev pogrešali, koji so sicer redno dohajali k zborovanjem. Akopram je bil v to odločen prost dan, da bi se učitelji ne mogli izgovarjati se šolo, in akopram je bilo vreme prav ugodno, vendar se nekajim učiteljem nij zljubilo potruditi se do št. Pavla. Navzočnih je bilo tudi nekaj podpornih udov. Iz poročila g. predsednika omenjam, da je imelo društvo v preteklem društvenem letu tri zborovanja, in sicer v Mozirji, v Gornjem gradu in v Brašlovčah. Udeležitev je bila zlasti v prvih dveh krajih mnogobrojna in to tudi od neučiteljev. Društvo le boljše životari, čemur je največ kriva malomarnost učiteljev samih. — G. tajnik obžaluje, da se učitelji debat in predavanj zelo mlačno udeležujejo in k sejam slabo dohajajo. On je prepričan, da, ko bi vsak le nekaj storil, bi stalo društvo kmalu na krepkih nogah. — Iz poročila blagajnikovega omenim, da ima društvo gotovine 22 gl. 27 kr. in nekaj družih malenkosti. — V odbor za pregled računa se volijo: gg. Vidic, Vodlak in Gabršek. Volitev društvenega vodstva za naslednje leto pa kaže: predsednik g. Oroslav Agrež, nadučitelj v Brašlovčah, podpredsednik g. Ognjeslav Cizelj, nadučitelj v Mozirji, tajnik g. Franjo Gaberšek, podučitelj v Brašlovčah, blagajnik g. Josip Vidic, v

ter tako vplival nanj, ali da si je sam vtaknil v glavo novo in vznemirjajočo misel. Je, kot veš, priprost mož, ki vselej ravna pošteno in odkritosrčno, naj nameruje, kar boji koli, in ki celo prisiljen postopati po krivih potih nikdar ne more vspešno in dobro izvršiti kake prekanjene reči. Zato nij ostalo zakrito nama, da je sklenil omejiti dosedanje svobodno občevanje mej mladima tovarišima; v ta namen je vzel k sebi oskrbnico gospo Ellisovo, ki je od onega časa pri nas. Ta tuja oskrbnica je bila skoro neprestano poleg mene; tudi se je nenadoma vtikal oče v stare navade, ki so pospeševale prijazno razmero mej njegovim pasinkom in menoj; vse to je očitno pričalo, da je namenjen, če mogoče popolnem zatreti najino srčno prijateljstvo. Temu se tudi nij bilo čuditi, ker sem bila že stopila v leta deviška in najine ljubezni nikdo nij mogel več imenovati otročje; vsako drugo ljubezen pa, kot se je bilo nadejati, je grajal moj oče, ker mu oboževani sin njegove žene nij bil nikakor priljubljen.

(Dalje pril.)

št. Pavlu, voditelj petja in godbe g. Radoslav Škoflek, nadučitelj na Vranjskem. — Kot odposlanec k štajerskej učiteljskej zvezi se izvoli g. Simon Meglič, učitelj na Vranjskem.

K IV. točki dnevnega reda, o spisji v narodnej šoli, se oglasi g. Škoflek in pokaže v krepkem govoru pot in stopinje, po kojih hodé se doseže zaželeni smoter. Govornik obžaluje, da je ravno slovenskim učiteljem tako malo preskrbljeno s primernimi učnimi in učilnimi pripomočki, da je Berilo in Slovnic tako nepraktično urejena, in da se nahaja v Slovnic tako malo vaj, ker pa so one pri spisji najbolj važne; pokaže srbski abecednik, koji zadostuje vsem potrebam prvega učenja v spisji, in priporoča učiteljem, naj bi si zbirali v to svrhu potrebnega gradiva.

O lepopisji pokaže g. Meglič, kako se v genetičnem redu razlagajo posamezne črke, kako jih je treba pisati, da si jih učenci laglje zapametijo in sploh, kako je treba postopati pri pisavi v pisanke. Prihodnja seja se določi 4. julija ob 6. uri popoldne v Letužu pri Mostnarji. Po končanej seji nas je združilo občno kosilo pri gosp. nadučitelji, kjer se je mnogo napivalo, in kjer so krepko odmevali ubrani zvoki vrlih savinjskih učiteljev preko prelepe savinjske doline.

Društvo na novo so pristopili gg.: Gabršek, Josip Kotnik, Julij Sadnik, Antonij Žagar in Franjo Kosem, župan v grajskej vasi.

Iz Hrvatskega 25. maja [Izv. dopis.] (Pjevačka slavnost v Varaždinu.) Tretjikrat so se zbrala hrvatska pjevačka društva, koja so v pjevačkom savezu, ki se je ustanovil o priliki otvorenja hrvatskega vseučilišča, da slavijo s hrvatskimi in slavjanskimi pesmami grad, ki se je pokazal vreden, da ga obiščejo in slave ta društva. Ker vam je v glavnih črtah o slavnosti sami poročal Varaždinski vaš dopisnik, hočem vam opisati to slavnost s stališča svojega, ter posebno omeniti nekatere misli, katere mi je izbudila ta slavnost, katere se nas je udeležilo i mnogo Slovencev, bivajočih v Zagrebu. Drago nam je bilo posebno, ko smo zagledali znano nam zastavo in „Sokolce“ naše iz Ljubljane. Malo jih je bilo sicer, pa so bili ljudi, tako se je sploh govorilo, in reči vam morem, da ste lahko ponosni na svoje „fante,“ ki so premnogo storili za vzbujenje gorkih simpatij za Slovence. Skoraj nijsem hotel verjeti, ko sem zvedel, da bi se bilo kmalu zgodilo, da niti ta mala deputacija nij došla, kar bi bilo res obžalovanja vredno. Ravno v sedanjem važnem času je potrebno pri vsakej priliki poudarjati in dejansko dokazovati skupnost Slovencev in Hrvatov. In kje je to dejansko tako lepo pričati mogoče, kakor ravno pri slavnostih enake vrste, kakor je bila ona v Varaždinu, kjer so bila zastopana skoro vsa pjevačka društva hrvatska, in to: „Kolo“ iz Zagreba, „Danica“ iz Siska, „Zora“ iz Karlovca, „Zvono“ iz Križevca, „Podravac“ iz Koprivnice, „Jeka“ iz Samobora, „Javor“ iz Jaske, „Slavulj“ iz Petrinje, „Sokol“ iz Kostajnice, „Davor“ iz Broda, „Sokol“ iz Gline, „Sloga“ iz Dubrovnika in domače društvo „Vila“. Tu je prilika vsaditi marsikatero zrnce, katero bode obrodilo stoterega sadu, tu je prilika, da se spoznavajo slovenski in hrvatski bratje mej soboj, ter se porazumejo o marsikaterih zadevah. Znam dobro, da politične razmere vaše nijso take, da bi tudi vi zdaj mogli misliti na enake slavnosti, ter poročati Hrvatom ono

ljubav, s katero oni sprejemajo vedno slovenske goste, kateri se udeležujejo hrvatske slavnosti. Saj vemo vsi tukaj, da je bil od vlade vaše zabranjen lansko poletje nameravani skupni izlet hrvatskih društev „Kolo“ in „Sokol“ iz Zagreba z ljubljanskimi društvi v Bled. To znajo Hrvatje tudi, zato pa tim navdušeneje sprejemljejo pri vsakej priliki slovenske deputacije, katere se udeležujejo hrvatskih slavnostij. Pač želeli bi bilo, da se ne praznuje nijedna slavnost hrvatska, da ne bi bili zastopani tudi Slovenci. Čudno se je zdelo nam, Zagrebškim Slovincem tudi to, da iz bližnjih štajersko-slovenskih mest in trgov nij bilo — vsaj prijavilo se nij to — nikakovega zastopnika. Kaj je pač uzrok temu? Veselilo nas je, videti, kar je sicer že tako dobro znano, da naša slovenska pesem je priljubljena in ukoreninjena pri Hrvatih, kateri povsod in vselej kaj radi prepevajo skladbe naših slovenskih kompoziterjev. Uže to nam zopet priča ozko vez, po katerej nas zjedinja ravno pesem naša.

A kakor so odlikovali Hrvatje ljubljansko deputacijo slovensko, tako so tudi odlikovali naše zagrebške Slovence, ki so članovi društva „Kolo“, kajti od 3 solospjevov v velikem zboru „Dolazak Hrvata“ pela sta dva rojaka vaš g. Oblak, tenor, in pa bariton naše opere g. Nolli, dalje pa je v komičnih produkcijah „kola“ se odlikoval tenorist Kramar, tudi Slovenec. Složno tu pevamo hrvatske in naše pesme, ter gojimo pravi slavjanski duh, kateri je sem tertje zginil pri nekaterih hrvatskih mladičih, ki trčijo za nekim Velikohrvatizmom, kateri se brati rajši s turškimi softi nego li s Slavjani. Z veseljem moram opaziti, da od te kužne bolezni nijsmo opazili ni najmanjšega sledu v Varaždinu, da je bila slavnost čisto slovanskega hrvatskega značaja, kar nas je posebno veselilo. A še eno nas je veselo osupnilo. Zmenovali so nekateri Varaždin „hrvatski Frankfurt“ in menili smo res najti tu mnogo nemškega ali nemčurskega, morda celo javno sovražno se kazajočega elementa, ali prevarili smo se, Varaždin pokazal se je tako hrvatski, kakor smo v svojem času vidili Zagreb ali Sisek in s tem je vse rečeno. Pisec teh vrstic našel je kot Slovenec in zastopnik hrvatskega društva v nemško misleči hiši isto prijazno gostoljublje, kakor so ga našli drugi vsi. Želel bi le, da bi pri vas v Sloveniji, ako pride kdaj prilika, da boste praznovali enake slavnosti eno ali drugo naših manj ali več od tujstva spodjedenih mest pokazalo se v tako narodni obliki, kakor se je pokazal „hrvatski Frankfurt“, kojemu gre vsa čast.

Sploh je zbudila ta slavnost misel v meni, bi li ne bilo na času, da se pri vas doma kaj počne delati za povzdigo petja in snovanja pevskih društev po celej Sloveniji, kjer se nahaja toliko zdravih in čistih grl in toliko veselja za petje.

Elementov se ne manjka — kdo se ne spominja n. p. lepih momentov vaših taborov — treba je organizacije in podvzetne spretne roke, katera bi se krepko poprijela delovanja. Končam svoj spis z veselo nado, da bi te moje vrstice dale povod k daljnemu premišljevanju o tej zadevi, ter da bi se skoraj razmere slovenske v toliko poboljšale, da bi mogoče bilo na Slovenskem praznovati slovensko slavnost, enako onej, katero smo praznovali letošnje binkošti v starodavnem

Varaždinu, koji grad se je opoštenil pred vsem slavjanskim svetom.

Iz Dunaja 25. maja. [Izv. dopis.] Avstrijsko trgovstvo ob Dunavu je takoj po pričetku rusko-turške vojske postalo nemogoče. Magjarski in židovsko nemški časniki so Rusijo dolžili, da je ona zaprečila se svojim vojevanjem proti Turčiji prosto trgovino na dunajske vodi. Avstrijska trgovina imela je največ deleža na dunavskem trgovanju, naravno torej da so se naši trgovinski interesi neprijetno kratili. Ministerstvo naše vnanjih zadev obrnilo se je takoj do kabineta v Petrograd, češ, naj se zagotovi, da je Dunav za trgovino prosta reka itd.; osobit radi tega, ker se je začelo trditi, da odslej, ko zmaguje Rusija, ne bode Dunav več prost za trgovstvo, timveč bode pod oblastjo Ruske. Dunajski in peštanski novinarski obrezani blebatači so dobili in še dobivajo po noseh, ker baš Rusija je tudi iz Petrograda zatrdila, ka bode ona varovala internacijonalno trgovino ob Dunavu da pa je žalibog začasno — a ne po krivdi Rusije nego Turčije — trgovstvo ob Dunavi kračeno. Ako bode vojska končana, ali ako ima Rusijo levo in desno obrežje Dunava v svojej oblasti, je trgovina ob Dunavu zopet prosta. Tako se je objavilo našemu ministerstvu iz Petrograda.

Sedaj bode menda nehalo klevetanje in klik na Rusijo. Ruska se je od židovskih Nemcev in Magjarov baš o tej zadevi toliko po krivici napadala, da je sedaj skrajni čas, da neha se madjarsko-židovsko-nemško sramotenje te človekoljubne slovanske države.

Avstrijsko ministerstvo hoče baje sedaj tudi na carigradsko in bukureško ministerstvo note o istej zadevi poslati. Turčija se sedaj najbolj protivi prostej trgovini ob Dunavu. Znano je, ka je takoj od početka vojske začela Turčija prežati na trgovske ladije, kolikor jih pride ob Dunavi. Oropala in vzela je več nego 200 ladij različnih javnih in privatnih poduzetnikov. Jedno avstrijsko ladijo je celo potopila. Dalje je Turčija javno zahtevala, ka mora sedaj vsa trgovina ob Dunavu nehati tudi na mestih, ki so daleč proč od bojnega zemljišča.

Iz vsega je razvidno, da Turčija kali in krati mejnarodno trgovstvo ob dunajske reki, da Turčija roparsko napada, ropa in potaplja ladije raznih trgovskih javnih in privatnih poduzetnikov, in da Turčija naravnost zahteva, ka se mora trgovstvo ob Dunavu nehati.

Klevetniki in kričavi zavajalivci na Rusijo in Jugoslavjane, turški prijatelji, naj bi torej malo bolj objektivno začeli soditi ter raji nad Turčijo svoj pasji žolč izlivali nego, da vedno grizejo na naše vrle brate Ruse. Količkaj pošten človek mora obsoditi tako bezumno počenjanje, kot je to magjarsko-turško, židovsko-nemško — in še celo Vaših moralično razcunjanih nemškutarskih Turkov v Ljubljani. (Ako bi v Ljubljani in drugod po Kranjskem učili se in čitali več o turških bojih, v kojih so se odlikovali celo kot vodje na čelu slovenskih korenjakov njih praotci, bi sigurno jeden človek ne podpiral turške sodrge v Ljubljani in drugod.) Vidno je, ka Rusija nikakor nema namena škodovati avstrijsko trgovino ob Dunavski reki, da celó podpirati jo hoče. A Turčija je ona, država,

ki se protivi biti pravična tako pravičnim avstrijskim interesom v podonavski trgovini.

Nekateri dunajski listi so začeli trditi, ka je neodvisnost Rumunije dobra — in sicer radi tega, ker je s tem zabita zagozda mej Severo- in Jugoslavjani. Mi mislimo, da je tako deduciranje prav bedasto smešno. Ako do sedaj nij bila Rumunija zagozda proti Slavjanom pod turško oblastjo, bode sedaj pod rusko zaščito še manj. Rumuni bodejo sigurno svojo svobodo znali in vedeli zahvaliti slavjanski Rusiji ter jo bodo le z njo v zvezi ovarovali, a nikdar z nemško-magjarskimi Turki na Dunaji in Pešti.

Domace stvari.

— (Volitve deželnih poslancev in ljubljanski škof.) Tukajšnji duhovenski list „Slovenec“ piše in mi se v tem skladamo z njim: „Tagblatt“ se uže raduje, da bode prizadevanje narodno-klerikalne stranke brez vspeha, ker je knez in škof Pogačar svojim duhovnikom baje priporočil staro prislovice: „Mulier taceat in ecclesia“, t. j. politika naj v cerkvi molči. Za trdno smo zvedeli, da je to laž. Res nikakor nij verjetno, da bi se knez in škof, ki dobro ve, da duhovščini v tej zadevi nema zapovedovati, in da z njo ne more gospodovati, kakor deželni predsednik s svojimi uradniki „Tagblattu“ in peščici privržencev njihovih na ljubav hotel spreti s katoliškim narodom slovenskim!

— (Naši nemškutarji) in turški prijatelji se snidejo 1. junija zvečer v ljubljanskej kazini, da bodo zabavljali čez narodno večino bivšega deželnega zbora in menda ugibali, kako bi nas premagali z znano pomočjo.

— (Umrla) je včeraj ob polu dveh po poludne žena tukaj znanega zdravnika dr. Fuxa.

— (Ljubljanski „Sokol“.) Odbor „Sokola“ je v svojej seji dne 18. t. m. izvolil za zastavnika g. Maksa Armiča in za podzastavnika g. Josipa Ginterja, ter je dalje določil: da uredi društvo „Sokol“ 23. t. m. na Drenikovem vrhu po staroslovanskej šegi tudi letos kres, katerej vesehni bode aranžer odbornik Juvančič; dalje da napravi „Sokol“ enkrat do polovice julija meseca popoldansk izlet v Bizavik, ter uredi s tamošnjo čitalnico zabavo.

— (Nadvojvoda Albrecht) se je predsinočnjem z veliko vojniško družino peljal skozi Ljubljano proti Trstu. Videli smo jih na kolodvoru. Da prvi vojak kljubu svoje starosti vedno sem ter tja hodi po južnih krajih, mora imeti svoj pomen.

— (Ljubljansko delniško društvo za plin) ali gazovo svečavo ima 30. junija občni zbor. Baje, da bode sklenilo v ogled velicnih dobičkov, ki jih delničarji viečejo, ceno gaza znižati, ker je uže plin v Ljubljani tako silno drag, kakor po drugih mestih ne.

— (V Cerknici) se naredi telegrafna postaja in s pošto združi.

— (Toča.) Sè Šebreljskih vrhov na notranjsko-primorski meji se piše „Sl.“: Pretekli petek bil je žalosten za naš kraj; okolo sedmih zvečer 18. t. m. prikazal se je sivkast pogubonosni oblak, naenkrat se začne gosta debela toča z njega vsipati in celo uro tako neusmiljeno pokončevati. Pokončala je po nizavah ozimino, da jo bodo morali kositi; pokončala je ravno cvetóče drevje, češnje in drugo; kar je ostalo poznemu snegu in mrzlemu deževju, odnesla je ljuta ujma.

— (Pijančevska surovost.) Od Sore se nam piše: Binkoštno nedeljo popoldne gre iz Loke proti Retečem stara ženica tiho in mirno ob Sori po stezi. Za njo pride pijanec iz Suhe — ki je uže nekaj dnij v zaporu preživel — ter zarohni nad staro ženico: „Baba, ógni se! če ne te v . . . cebnem.“ „Kaj me boš cebal, saj uže tako komaj grem“ pravi ženica. Predrzni pijanec pa jo sune, da se uboga ženica zvrne po bregu navzdol proti Sori, ter pade tako nesrečno, da si zlomi nogo, kost ji je vun pogledala. Žena je trpela neizrečene muke, valjala se dolgo tam na bregu, dokler so prišli z vozom po-njo iz Reteč, kjer je nesrečnica doma. Ona je prav postrežna, dobrodejna in premožna in sploh v obče spoštovana ženka. Pijanec pa je neki uže dalje časa iskal priložnosti, da bi zopet prišel — v zapor, kjer se mu je veliko bolje godilo nego doma.

— (Še zdaj trdna vera v vraže.) Z Gorenjskega se nam piše: Blizu Loke v vasi Rj. si je sicer pameten mož nogo ranil, rana se mu prisadi in on pošlje — da bi menj veljalo — po nekega „učenega“ mazača, kateri mu je prisad „zagovoril“ s tem, da je v rano diha je nerazumljive besede govoril, rano prekrižal in bolnika trikrat vprašal, kako mu je ime. — Bolnik pa je rekel: Trdno verujem, da mi je ta mož pomagal, ker mi je takoj odleglo, še prej predno je bil mož iz hiše. — Tedaj uže leži tri tedne, in še ne more iz postelje.

Dunajska borza 29. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	58	gid.	85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	64	"	30	"
Zlata renta	70	"	70	"
1860 drž. posojilo	108	"	25	"
Akcije narodne banke	769	"	—	"
Kreditne akcije	135	"	50	"
London	128	"	—	"
Napol.	10	"	26	"
C. k. cekini	6	"	08	"
Srebro	112	"	20	"
Državne marke	62	"	95	"

Loterijske srečke.

Na Dunaji 26. maja: 58. 52. 35. 68. 49.
V Gradci 26. maja: 36. 74. 20. 48. 58.

Pozor!

Mlade sove (strix bubo), medvede (ursus arctus), divje mačke (catu ferus) in rise (lynx vulgaris), se v vsakem številu kupujejo in poroča o tem

H. Fiedler,

(137—2) knjigotržec v Zagrebu.

Prememba stanovanja. Banka „Slavija“

ima sedaj svojo pisarno (104—9)
na dunajskej cesti šte. 7,
v Fréihovej hiši, I. nadstropje.

Ernst Kuković

priporoča svojo

prodajalnico

dobro asortirano sè

specerijskem, kolonijalnem

fršnim blagom in vsakovrstnimi

žganji,

in se sl. občinstvu priporoča v obilno obiskanje.

(138—2)